

ERZSÉBETVÁROSI CIVIL KONCEPCIÓ II

**A lakosság és a civil szervezetek bevonása az önkormányzati
döntéshozatalba**

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata

2023

Tartalom

Bevezető	3
Előnyök	5
Módszerek	6
Rendszeres Konzultáció	7
1. Civil szervezetekkel történő konzultáció	7
1.1. Civil Kerekasztal	8
1.2. Civil Tanács	8
1.3. Idősügyi Tanács	9
2. Civil lakossággal történő rendszeres egyeztetés	9
2.1. Erzsébetváros Applikáció	10
2.2. Községi Költségvetés	10
2.3. Lakossági Ötlebörze	10
2.4. Fogadóóra	11
Eseti, alkalmi társadalmi párbeszéd	12
3. Eseti társadalmi párbeszéd	12
3.1. Községi Gyűlés	12
3.2. Községi Tervezés	13
3.3. Állampolgári Tanács	14
3.4. Tematikus interaktív Lakossági Fórum	14
3.5. Munkacsoportok	15
3.6. A jövő választópolgárai	15
3.7. Részönkormányzatok	16
Összegzés	17
Hivatkozások	18

Bevezető

Erzsébetváros Képviselő-testülete 2020-ban fogadta el az **„Erzsébetvárosi Civil Koncepció 2020-2024”** című dokumentumot. A határozat szerint Erzsébetváros Önkormányzata deklarálja, hogy a civil szervezetek meghatározó szerepet játszanak a modern demokrácia kialakításában, ezért alapvető feladatként határozza meg a civil társadalom erősítését és saját eszközszerén belül történő támogatását.

A civil szervezetekkel történő együttműködés ugyanakkor nem merül ki azok pénzbeli támogatásában.

A városvezetés fontos feladata, hogy olyan konszenzusos jövőképet mutasson fel, majd hajtson végre, amely a legszélesebb kör számára elfogadható – ennek eszköze a ***civil társadalommal való együttműködés intézményesített formája***, amely megteremti a döntés-előkészítésben történő részvétel valós lehetőségét.

Fontos tisztázni, hogy bár az „Erzsébetvárosi Civil Koncepció 2020-2024” a civil szervezetekkel való együttműködésről szól, az Erzsébetvárosi Civil Koncepció II. - döntéshozásba történő bevonás, annak szándéka, kétirányú: egyrészt, partnerként célozza meg a civil társadalmat, mint a területben működő civil szervezetek összességét, másrészt irányokat mutat a civil lakossággal való hatékonyabb együttműködésre.

A helyi önkormányzatok legfontosabb szerepe a helyi közösség érdekeinek érvényesítése, igényeik figyelembe vételével történő döntéshozás. A döntéshozatal folyamatában kétféle hatalomgyakorlási forma valósul meg: a közvetett (képviselők útján) és közvetlen módszer.

A közvetett módszer az alapvetően bevett hatékony gyakorlat és szabályrendszer, választott képviselők alkotják a Képviselő-testületet és hozzák meg döntéseiket többségi alapon.

A közvetlen részvételen alapuló demokrácia a gyakorlatban jellemzően a népszavazásban merült ki.

Természetesen léteznek egyéb, jelenleg is alkalmazott módszerek arra, hogy az önkormányzat bevonja a lakosságot a döntéshozásba, döntés-előkészítésbe. A már említett népszavazás valamint a közmeghallgatás, lakossági fórum, polgármesteri, képviselői fogadóórák - ugyanakkor a tapasztalatok alapján nyilvánvaló, hogy a fenti módszerek már nem töltik be szerepüket.

A 21. századra jelentős társadalmi változások történtek, megjelent az igény a civil társadalom részéről arra, hogy hatékonyabban és határozottabban tudja artikulálni érdekeit és igényei hangsúlyosan érvényesüljenek a döntések meghozatalakor.

A társadalmi párbeszéd releváns megvalósulásához természetesen szükséges a civil társadalom elkötelezettsége a helyi ügyek iránt, aktív és tevékeny közreműködése és részvétele.

Erzsébetváros önkormányzatának célja

- hogy a civil szervezetekkel és a civil lakossággal történő párbeszédet erősítse,
- hogy a civil társadalom minél szélesebb körét vonja be a döntés-előkészítésbe.

Ennek előmozdítására és érdekében az önkormányzat - mint a hatalom gyakorlója - teret, lehetőséget és platformot kíván biztosítani a civil szervezetek és lakosság számára.

A közvetlen demokrácia gyakorlására számtalan alternatív nemzetközi példa létezik, amelyek jelentős része már Magyarországon is megjelent, egy-egy minta projekt formájában.

Elmondható, hogy a **civil társadalom döntő többsége támogatja** a kezdeményezéseket még akkor is, ha Magyarországon a közéletben való részvétel és felelősségvállalás egyelőre gyerekcipőben jár.

Erzsébetvárosban több, közvetlen bevonáson alapuló program valósul(t) meg:

- közösségi költségvetés
- Klauzál tér társadalmasítás
- Nyitva! fesztivál
- Belső-Erzsébetvárosi Munkacsoport
- Airbnb Munkacsoport
- Értéktár Bizottság
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Idősügyi Tanács
- Hajléktalanügyi Kerekasztal
- Egyházügyi Kerekasztal
- Tematikus lakossági Fórumok (pl. forgalomcsillapítás).

Mindegyik minta program sikeresnek mondható, ugyanakkor – a tapasztalatok összegzésével – szükséges azok továbbfejlesztése.

Előnyök

Az önkormányzatiság esetében szinte magától értetődő igény a társadalmi párbeszéd.

Megvalósulásának számos előnye van mind a civil társadalom, mind a döntéshozók szempontjából.

Erősíti az **állampolgárokat készségeik** és a felelősségvállalás fejlesztésében, nagymértékben járul hozzá a **tudástranszfer** megvalósulásához. Ez a döntéshozók szempontjából is kiemelkedően fontos, „egy irodában ülve” nehezebben jut el a felelősségteljes döntések meghozatalához szükséges információ.

Segítheti a civil társadalmon belüli **hálózatok kialakulását**, hozzájárul a helyi identitás fejlesztéséhez, erősíti a **lokálpatriotizmust**.

A néhány magyarországi és számtalan külföldi példa alapján elmondható, hogy a jól megszervezett és következetesen végrehajtott programok jelentősen erősítik a helyi társadalom kohézióját, a döntéshozókba vetett bizalmat és demokratikus legitimációt.

A lakossági, civil részvétel legitimálja a széles nyilvánosság számára a döntéshozatal folyamatát és végső soron a döntéseket.

A folyamatos párbeszéd megteremtése érdekében rendezett programok sikere nagymértékben múlik a szakmailag képzett apparátuson továbbá a témában tapasztalattal rendelkező külső partnerek bevonásán, velük való együttműködésen is.

Természetesen egy-egy település sikeres lehet inkluzív működés nélkül is, a nem jól megtervezett és lebonyolított társadalmi párbeszéd ronthat a demokrácia megítélésén, viszont egyértelmű, hogy a jól előkészített és következetes társadalmi párbeszédre alapuló döntéshozás „sikerre van ítélve”.

Erzsébetváros Önkormányzata elkötelezett abban, hogy erősítse az inkluzív önkormányzati működést, fejlessze a civil társadalommal való együttműködését és ennek érdekében kész a kezdeményező szerepre.

Módszerek

Erzsébetváros önkormányzata a civil társadalommal történő együttműködést alapvetően két részre bontja

- rendszeres, meghatározott időközönként történő aktuális döntés-előkészítő konzultáció
- eseti, alkalmanként megvalósuló és kiemelt projektekre vonatkozó párbeszéd, közös tervezés megvalósítása.

I. Rendszeres konzultáció

1. Civil szervezetekkel történő konzultáció

Az önkormányzat civil szervezetekkel történő együttműködése jelenleg is aktívnak és sikeresnek mondható.

Az önkormányzat számtalan civil szervezettel kötött és rendelkezik Közszolgáltatási, Közművelődési és/vagy hatályos Ellátási szerződéssel, ami a civil társadalommal való szoros együttműködés egyik példája.

A 2020-ban elfogadott Erzsébetvárosi Civil Koncepció 2020-2024 tartalmazza a civil szervezetek támogatási formáit, amelyek sikeresen megvalósultak és folyamatosan működnek.

A Koncepcióban szerepel a Civil ház felállítása, amely 2022 évben megvalósult, lehetőséget teremtve arra, hogy a civil szervezetek térítés nélkül helyiséghez jussanak programjaik megvalósítására, illetve arra, hogy a civil társadalom a helynek köszönhetően **önszerveződő módon hálózatosodhasson**.

Tevékeny szerepe van az önkormányzatnak továbbá a civil szervezetek fejlesztésében, rendszeres és térítésmentes szakmai tanácsadást biztosít a szervezetek képviselői számára, információs napokat szervez, elsősorban – de nem kizárólagosan - forrásteremtés témában.

Az önkormányzatnak civil ügyekért felelős alpolgármestere és civil referense van, ez alapvetően határozza meg a kapcsolattartás folytonosságát és rendszerességét.

Fentiekén keresztül a civilek érdekeinek képviselete – közvetett módon, de - gyakorlatilag adott Erzsébetváros önkormányzatának döntéshozatali folyamataiban, ugyanakkor intézményesített formában még nem létezik.

2020 évben elkezdődött a civil szervezetek döntéshozásba történő bevonásának intézményesítési folyamata, amely azonban a 2020 márciusában elkezdődött pandémia és az arra válaszul meghozott (ön)korlátozás következtében lelassult.

Fontos szem előtt tartani, hogy az eltelt időszakban a civil társadalom, a civil szervezetek maguk is sokat változtak, amely szempontot az együttműködés formáinak meghatározásánál szem előtt kellett tartani.

1.1.Civil Kerekasztal

A civil szervezetek képviselői területenként/ágazonként Civil Kerekasztalokba tömörülnek, és tagjaik közül választanak ki egy embert egy évre, aki az adott Civil Kerekasztal véleményét, érdekeit és igényeit képviseli a Civil Tanácsban.

A Civil Kerekasztalok megalakulását az Önkormányzat kezdeményezi, az alábbi tevékenység szerinti felosztásban:

- kulturális, művészeti
- szabadidő, sport
- természetjárás, természetvédelem, fenntartható fejlődés, állatvédelem, érdekképviselő
- szociális szolgáltatásokat nyújtó
- oktatás.

A Civil Kerekasztalok megalakulásáról a civil ügyekért felelős alpolgármester gondoskodik.

A Civil Kerekasztalok rendszeres összehívásáról, a tanácskozások rendjéről az adott Kerekasztal választott képviselője gondoskodik.

1.2. Civil Tanács

A Civil Tanács a tematikus Civil Kerekasztalok képviselőinek csoportja.

A Civil Tanács képviselői rendszeresen, havonta egy alkalommal találkoznak egyeztető megbeszélésen a civil ügyekért felelős alpolgármesterrel és a civil referenssel, negyedévente a polgármesterrel.

A találkozások alkalmával az alpolgármester tájékoztatja a Civil Tanács résztvevőit az előkészítés alatt álló projektekről, a civil szervezeteket érintő előterjesztésekről, tervekről, amelyeket előzetesen írásban megkapnak. A Civil Tanács résztvevőinek lehetősége van a terveket véleményezni, módosítási javaslatokat tehetnek.

A Civil Tanács résztvevői a megbeszéléseken új, számukra releváns témákat, megoldandó feladatokat vethetnek fel, amelyeket a döntéshozókkal közösen megvitatnak és konszenzuson alapuló javaslatot tehetnek.

A Civil Tanács javaslatot tehet az önkormányzat hatáskörébe tartozó szabályozások, programok, döntések meghozatalához.

A Civil Tanács rendszeres összehívásáról a civil ügyekért felelős alpolgármester gondoskodik.

A Civil Tanács tagjai

A Civil Tanács tagjait egy évre választják az adott ágazatban tevékenykedő Civil Kerekasztal képviselői, maguk közül, egyszerű többséggel.

1.3.Idősügyi Tanács

2019-ben alakult meg az Országos Nyugdíjas Parlament. A Parlament felhívására országosan több önkormányzat, közöttük Erzsébetváros önkormányzata is, életre hívták az Idősügyi Tanácsot, amelybe a területükön élő nyugdíjas lakosság és az ott tevékenykedő nyugdíjas szervezetek képviselőit delegálták.

Erzsébetvárosban 2020 óta működik az Idősügyi Tanács, amely rendszeresen egyeztet a polgármesterrel az őket érintő kérdésekben.

Az egyeztetések alkalmával a döntéshozók tájékoztatják a Tanács tagjait a közeljövő terveiről, intézkedésekről. A Tanács tagjai véleményezhetik a terveket, javaslatokat tehetnek változtatásokra, továbbá megoszthatják problémáikat, ötleteiket a városvezetéssel.

2. Civil lakossággal történő rendszeres egyeztetés

Erzsébetváros lakossága a legújabb adatok szerint is majdnem eléri az 50.000 főt. Egy ilyen nagy lélekszámú településrész, kerület esetében a rendszeres és személyes egyeztetés gyakorlatilag megvalósíthatatlan.

A kiemelt jelentőségű, egyedi esetekben, tervek, programok, fejlesztések megvalósításának előkészítésében azonban szükséges a lakosság bevonása. Az ezekre vonatkozó módszereket az „Eseti, alkalmi társadalmi párbeszéd” fejezetben tárgyaljuk.

Léteznek azonban módszerek arra vonatkozóan, hogy jelen idejű visszacsatolást kapjanak a döntéshozók a lakosság részéről.

2.1. Erzsébetváros Applikáció

Ezek a már említett fogadóórák, közmeghallgatások, amelyek a hagyományos módszerekhez tartoznak.

Újdonságnak tekinthető az Erzsébetváros applikáció elképzelés, melynek fejlesztése Képviselő-testületi jóváhagyást követően kezdődhetne meg. Az applikáción belül létrejöhetne egy „**digitális fórum**”, mely lehetőséget nyújtana a kerületben élők számára, hogy elmondják véleményüket: jelezhetnek problémákat és igényeket, amik azonnal megjelennek az applikációban és gyorsabb reagálást tesznek lehetővé a városvezetés részéről.

Ily módon a hagyományos bejelentési rendszerhez képest egy sokkal gyorsabb, közvetlenebb és hatékonyabb interakció alakulhat ki a várost használók és a döntéshozók között.

2.2. Közösségi Költségvetés

Megvalósult és folyamatban lévő társadalmi bevonáson alapuló program Erzsébetvárosban a **Közösségi (vagy Részvételi) Költségvetés**.

A részvételi költségvetés módszere ma már Magyarországon és Budapesten is egyre több helyen valósul meg. Lényege, hogy a helyi közösség, lakosság javaslatot tesz arra, hogy az önkormányzat mire fordítsa a helyi költségvetés egy meghatározott részét. A javaslatok közül a lakosok szavazhatnak a programokra, végül a legtöbb szavazatot kapott terveket az önkormányzat megvalósítja.

Erzsébetváros esetében nem a 2023. évi Közösségi Költségvetés az első ciklus, a módszer alkalmazása gyakorlatnak tekinthető.

2.3. Lakossági ötletbörze

A Lakossági ötletbörze, hasonlóan a Közösségi Költségvetéshez, lehetőséget ad a lakosság számára, hogy releváns fejlesztési javaslataikat bemutassák a közösségnek.

A Lakossági ötletbörze azonban személyes jelenlét mellett megrendezett esemény, gyakorlatilag egy lakossági fórum, ahol azonban nem a döntéshozók, hanem a lakosság mutatja be javaslatait.

A javaslatokat előzetesen írásban kell megküldeni az önkormányzat részére, amely alapján a szervező összeállítja a fórum programját.

A program bemutatása után mind a jelenlévő lakosok, mind a döntéshozók moderátor irányítása mellett elmondhatják pro és kontra érveiket, véleményüket.

A Lakossági ötletbörzén döntés nem születik. Az esemény célja, hogy a döntéshozók megismerjék a lakossági igényeket, ötleteket és közösen vitassák meg azok létjogosultságát. A releváns, megvalósítható és hasznos ötleteket a döntéshozók beépítik a kerületet érintő fejlesztések tervezésébe.

A Lakossági ötletbörze évi két alkalommal kerül megrendezésre, meghirdetéséről, megszervezéséről az Önkormányzat gondoskodik.

2.4.Fogadóóra

A Képviselői és Polgármesteri fogadóóra az egyik legközvetlenebb módja annak, hogy a lakosság a döntéshozókkal megoszthassa az őket közvetlenül érintő kérdéseket és problémákat.

A hagyományos formák mellett azonban szükséges és/vagy kívánatos azok megújítása, színesítése annak érdekében, hogy a lakosság lehető legszélesebb körét lehessen megszólítani és aktivizálni, kerületi közéleti témák mentén.

Polgármesteri / képviselői piknik

A rendszeres fogadóórák egy részét, vagy a rendszeresen megtartott fogadóórákon felül tartandó lakossági találkozót a formalitást nélkülöző, kötetlen formában valósítja meg a polgármester és a képviselők.

A helyszín megváltoztatása önmagában kinyitja a résztvevők körét, és spontán módon is bevonhatja a lakosságot egy-egy közösségi eseménybe, közelebb hozva ezzel a döntéshozót az őt megválasztó polgárokhoz.

Az „utcai” fogadóórákat tematizálva lehet meghirdetni, a területhez kapcsolódó aktuális feladat, probléma megvitatására. A fogadóóráról készülhet digitális tartalom, amely az önkormányzat médiafelületein, további, egyfajta moderált, konstruktív közösségi tervezési folyamattá válhat.

II. Eseti, alkalmi társadalmi párbeszéd

A helyi döntéshozatalban és demokratikus folyamatokban való állampolgári részvétel Magyarországon meglehetősen alacsony intenzitású. A lakosok úgy érzik nincs beleszólásuk a döntéshozásba, annak folyamatával és a döntések nagy részével nem értenek egyet és az intézményekre és választott testületekre szembenálló félként tekintenek.

Ennek következtében a döntések társadalmi elfogadottsága igen alacsony. A városvezetés célja és érdeke ugyanakkor pontosan az lenne, hogy **széles társadalmi támogatással** valósítsa meg a településrész, kerület fejlesztéseit.

A nagy forrásigényű, hosszútávon ható és/vagy nagy tömegeket érintő egyedi fejlesztések megvalósítása előtt tehát, mind a városvezetés, mind a lakosság érdeke megkívánja a széles körű társadalmi egyeztetést.

Lezárult programok

Erzsébetvárosban megvalósult már hasonló döntés-előkészítő egyeztetés egyedi szabályozás és fejlesztés realizálása előtt.

A **Klauzál tér társadalmasítása**, a **Belső-Erzsébetváros Munkacsoport** felállítása valamint több Tematikus lakossági fórum, a társadalmi párbeszédre vonatkozó kezdeményezések voltak, amelyek eredményesen, konszenzusos megoldással zárultak.

3. Eseti társadalmi párbeszéd

3.1.Közösségi Gyűlés

A Közösségi Gyűlés a részvételi demokrácia egyik leghatékonyabb eszköze, olyan innovatív módszer, amelynek segítségével a közösség tagjainak bevonásával születnek meg az őket érintő döntések.

A Közösségi Gyűlés javaslatot tesz a döntéshozó számára egy adott témával, meghatározott kérdéssel kapcsolatban, amit szakértőkkel történő konzultációt követően, konszenzusos döntéssel határoz meg.

A Községi Gyűlés olyan 40-100 fős tanácskozás, ahova résztvevőként az érintett földrajzi egység lakóinak egy **reprezentatív, véletlenszerűen** kisorsolt csoportját hívják meg.

Az összehívott résztvevőket először felkészítik a feladatra, majd a témában érintett szakértők álláspontját ismerhetik meg. A szakértői előadások után, facilitátorok segítségével kisebb csoportokban vitatják meg a hallottakat, kialakítják álláspontjukat, amelyet aztán a plenáris ülésen közzétesznek és megvitatnak.

A községi gyűlés egy olyan állásfoglalással zárul, ami tükrözi a résztvevők jól informált, átbeszél, sok oldalról kapott információval alátámasztott új, közös véleményét.

A Községi Gyűlés állásfoglalása, javaslata hiteles, mivel bizonyíthatóan élvezi az adott közösség tájékozott, reprezentatív csoportjának alaposan megfontolt támogatását.

A Községi Gyűlés gyakorlatának alkalmazása megalapozza, segíti és egyben legitimálja az Önkormányzat egy-egy témában hozott döntését és hozzájárul a lakosság komfort- és biztonságérzetének emeléséhez. **Növeli a bizalmat, átláthatóbbá teszi a döntéshozást** és hozzájárul a felelősségteljes lokálpatriotizmus kialakulásához.

Községi Gyűlés megtartása egy adott, jól körülhatárolható témában indokolt és javasolt. Bár egy Községi Gyűlés megtartása jelentős erőforrást igényel az önkormányzat részéről, eredménye a teljes közösség számára kiemelkedő.

Tekintettel a módszer összetettségére és fontosságára, a megvalósításnál külső szakértő(k) bevonása szükséges.

3.2.Községi tervezés

A községi tervezés elsősorban városrehabilitáció, közterületek fejlesztése esetén releváns módszer.

Ebben az esetben egy kisebb közösség, a területen élő lakosság bevonása történik meg, annak érdekében, hogy a fejlesztés a helyi lakosok igényeire adjon releváns válaszokat.

A községi tervezés során a közösség bevonása komplex módon valósul meg:

- az érintettek pontos tájékoztatást kapnak a tervezési folyamatról
- kérdőívek, interjúk segítségével helyzetértékelés készül

- facilitátorok közreműködésével események, fórumok alkalmával megvalósul a párbeszéd
- megtörténik a tervezés a közösség igényeinek figyelembe vételével
- utánkövetés (akár tervmódosítással).

Hasonlóan a Községi Gyűléshez, ez a módszer is jelentős forrást, külső szakértő bevonását igényli.

3.3.Állampolgári Tanács

Az Állampolgári Tanács módszere nagyon hasonló a Községi Gyűléshez, különbség, hogy kisebb horderejű, lokálisabb kérdések esetén releváns. Különbség, hogy egyes esetekben lakossági fórumként is funkcionál, abban az értelemben, hogy nézők (érintett állampolgárok) is helyet foglalnak, azonban ők nem rendelkeznek tanácskozási joggal, csupán megfigyelők.

Az Állampolgári Tanács olyan demokratikus döntési és vitamódszer, amelyben a helyi közösség képviseletében – az érintett terület lakosságszámától függően – 10-30 állampolgár vesz részt.

A Községi Gyűlés módszeréhez hasonlóan a résztvevők a témához kapcsolódó pro és kontra szakértői véleményeket hallgatnak majd facilitátorok segítségével vitatnak meg.

A tanácskozás végén konszenzusos ajánlás születik, amiben a kérdéssel kapcsolatos véleményüket, igényeiket, javaslataikat fogalmazzák meg.

3.4.Tematikus interaktív Lakossági Fórum

Az interaktív Lakossági Fórum a fenti társadalmi egyeztetési módszerek, lehetőségek hibrid változata.

Az interaktív Fórum a lakossági fórum azon formája, ahol – az önkormányzat előzetes felmérései szerinti – feladatokra, kihívásokra a lakossággal közösen keresik a válaszokat.

Az interaktív Fórum alkalmával – facilitátorok bevonása mellett – probléma-, és lehetőségtérképet alkot meg a közösség, amely a lakosság által is elfogadható válaszokat adhat a döntéshozók számára.

Az interaktív Fórum feltételezi a lakosság konstruktív együttműködését! Fontos, hogy az esemény(ek)e)t szakemberek irányítsák és moderálják, minden vélemény hasonló súllyal jelenhessen meg és a végeredményt a döntéshozók figyelembe vegyék a szabályozás és/vagy fejlesztés tervezésénél.

3.5.Munkacsoportok

Erzsébetváros önkormányzata egyedülálló módon, az önkormányzatok közül az elsők között valósította meg a tematikus Munkacsoporton belüli széles körű konzultációt.

A konzultáció egy adott probléma konszenzusos megoldására jött létre, ami az adott szabályozási rendszer kialakításával, majd elfogadásával töltötte be szerepét.

A módszer lényege, hogy az adott problémában érintett, különböző álláspontot képviselő ágazatok és érdekcsoportok résztvevői közül, véletlenszerűen kiválasztott képviselőket ültetett le egy asztalhoz, természetesen a döntéshozó részvételével és gondozásában.

A rendszeres megbeszélések során az összes érintett segítségével és közreműködésével, a problémakör minden aspektusát megismerve született döntés arról, hogy a szabályozás milyen módon és mértékben adhat és adjon választ a felmerült probléma megoldására.

A Munkacsoport - mint módszer - igényli az állampolgárok, lakosok legnagyobb elköteleződését és aktivitását a döntéshozásban való részvétel tekintetében.

Egy-egy kérdés megoldására életre hívott Munkacsoportban való részvétel rendszeres elfoglaltsággal jár, időráfordítás szükséges az informálódáshoz, a témában elkészült szakértői vélemények megismeréséhez és határozott felelősségvállalás a párbeszéd fenntartásához az ellenérdekelte felek esetében.

Új tematikus Munkacsoportok felállítása nagyban segíti a döntéshozókat abban, hogy széles körben elfogadott, megalapozott döntéseket hozzanak!

3.6.A jövő választópolgárai

Mint minden demokratikus intézmény, Erzsébetváros Önkormányzata is fontosnak tartja, hogy – saját eszközrendszerén belül – támogassa a fiatal felnőtt korosztály fejlődését abban, hogy felelősségteljes, a demokratikus folyamatokban aktívan részt kívánó és részt vevő állampolgárokká váljanak.

Ma már több európai és magyarországi jó gyakorlat született a jövő választópolgárainak szóló interaktív képzésekre, work shop-okra. A programok a résztvevők részvételiséget elősegítő készségeinek fejlesztésére irányulnak, amelyek egyúttal közösségépítő szerepet is betölthetnek.

A képzések ugyanakkor nem kell, hogy kizárólagosan a fiatal korosztályt célozzák meg. Ugyanezen jó gyakorlatok felhasználhatók egyfajta „állampolgári továbbképzések” formájában a felnőtt lakosság és a civil szervezetek informálásában és fejlesztésében annak érdekében, hogy minél többeknek legyen eszköze és lehetősége részt venni a helyi közügyek formálásában.

3.7.Részönkormányzatok

A részönkormányzat egy speciális bevonási forma lehet olyan, **területileg jól körülhatárolható** részén a kerületnek, ahol egy marginális, a kerületrész teljes egészét és lakosságát érintő, **komplex feladattal, problémával néz szembe a közösség**.

Speciális, hiszen felülről építkező, illetve kezdeményezett szervezet, amely döntési jogkörrel nem rendelkezik.

Részönkormányzat felállítását a 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény teszi lehetővé, amely a Képviselő-testület hatáskörébe utalja a felállítás lehetőségét és amely azt is kimondja, hogy a részönkormányzat tagjait választott képviselőkől és „más, az adott településrészen élő **választópolgárokból**” állíthatja össze.

A részönkormányzat lehetőséget nyújt arra, hogy adott településrész, kerületrész feladataival kiemelten foglalkozzon és a civil lakossággal folyamatosan és fókuszáltan együttműködve tehessen javaslatokat a megoldásra.

Összegzés

Erzsébetváros jelenlegi vezetése beiktatása óta következetesen dolgozik azon, hogy a lakossággal és civil szervezetekkel minél szélesebb körben egyeztessen döntései előtt és azon, hogy véleményük beépüljön a döntésekbe.

2020 évben elkészült a már többször utalt Erzsébetvárosi Civil Koncepció 2020-2024, amelynek szerves részét képezi a jelenlegi Erzsébetvárosi Civil Koncepció II., annak folytatásaként kell tekinteni.

Az Erzsébetvárosi Civil Koncepció II. megalkotásával és elfogadásával régi adósságát törleszti az önkormányzat választott testülete. 2020 évben, a Civil Koncepció 2020-2024 folytatása nem tudott elkészülni, tekintettel arra, hogy 2020 tavaszától berobbanó COVID-járvány minden addigi tervet felülírt és a fókuszpontokat jelentős mértékben befolyásolta.

A civilek bevonására vonatkozó Koncepció bár nem készült el, az önkormányzat számos innovatív társadalmi párbeszédet elindított és végigvitt.

A jelenlegi tanulmány a tapasztalatok levonását is tartalmazza már és egy széleskörű társadalmi párbeszéd megvalósítása felé mutat.

Erzsébetváros elkötelezett a civilekkel való párbeszéd mellett, mindazonáltal nyilvánvaló, hogy a társadalmi párbeszéd egy fejlődési folyamat, amelyben mind a döntéshozók, mind a lakosság és civil szervezetek folyamatosan tanulnak egymástól, jó gyakorlatokból és saját tapasztalataikból.

Ebből is következik és fontos kiemelni, hogy minden, a tanulmányban szereplő módszert nem lehet egyszerre megvalósítani. A megvalósítás lépcsőről-lépésre valósulhat meg és hosszú távú, következetes építkezést és munkát igényel.

A társadalmi párbeszéd fontos eleme a visszacsatolás és a lezajlott programok utánkövetése. Ez egyrészt állampolgári, lakossági igény, másrészt hozzájárul az átláthatósághoz és a bizalom kialakulásához minden fél részéről.

Erzsébetváros civil lakossággal és civil szervezetekkel történő együttműködésének kereteit és formáit az Erzsébetvárosi Civil Koncepció 2020-2024 és az Erzsébetvárosi Civil Koncepció II. együtt fogalmazza meg és deklarálja a döntéshozók határozott szándékát.

Hivatkozások:

OECD tanulmány, 2020. június – Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions (Innovatív állampolgári részvétel és új demokratikus intézmények)

Dr. Habil. Fábián Adrián: A helyi önkormányzat (nem jogi) fogalmáról

DemNet: Közösségi gyűlés

Illéssy Miklós, T. Nagy Judit, Számadó Róza – 21. századi önkormányzati sikertényezők vizsgálata az ÖFFK II. Projekt kutatásainak tükrében

Dr. Sebestyén István: Az önkormányzati-civil együttműködés indikátorai és tipológiája

Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.: Társadalmi bevonás útmutató

K-monitor: Helyi együttműködések rendszere – Ötletek az önkormányzatiság megújításához

Cromo Alapítvány: Gyakoroljuk a demokráciát! – Az állampolgári részvétel lehetséges területei

Transparency International Magyarország: Közösségben a Közösségi Költségvetésért 2022

Közösségi Gyűlés Hálózat – kozossegiyules.hu

Mindspace Nonprofit Kft.: A társadalmi részvételtől a közösségi tervezésig

Ezer Gyerek Egyesület - ezergyerek.hu (Ifjúsági városháza)